

STRESZCZENIE POPULARNONAUKOWE

Projekt *Po kryzysie klimatycznym. Nieskalowalne strategie przetrwania w fabulacjach spekulatywnych ostatnich dwóch dekad* jest poświęcony transdyscyplinarnemu badaniu spekulatywnych koncepcji przetrwania w obliczu kryzysu klimatycznego w dziełach literackich, filmowych, sztukach performatywnych, gatunkach dokumentalnych i mockumentalnych, grach komputerowych i mediach społecznościowych. Projekt opiera się na założeniu, że fabulacje spekulatywne, łączące ustalenia rozmaitych dyscyplin naukowych, mają moc problematyzowania celów i efektów strategii przetrwania proponowanych dziś w obliczu pogłębiającego się kryzysu klimatycznego. Z tego punktu widzenia fabulacje spekulatywne traktowane są w ramach niniejszego projektu jako istotne narracje kulturowe, zdolne stwarzać przyszłości alternatywne wobec scenariuszy upadku cywilizacji. Niniejszy projekt stanowi odpowiedź na ogólną mobilizację nauk humanistycznych w obliczu kryzysu klimatycznego i skupia się na kluczowej roli wyobrażonych i fikcyjnych scenariuszy w umacnianiu wartości kulturowych i kształtowaniu przyszłych wspólnot w lokalnych kontekstach.

Projekt podejmuje to wyzwanie i opiera się na założeniu wyrażanym przez licznych reprezentantów humanistyki środowiskowej i nauk społecznych że formy możliwego przetrwania w przyszłości należy postrzegać przede wszystkim jako problem kulturowy, w odróżnieniu od tych ujęć, które główny nacisk kładą na globalne rozwiązania technonaukowe i odgórne regulacje prawne. Projekt, konceptualizując kryzys klimatyczny jako kwestię kulturową, bada funkcje fabulacji spekulatywnych w rozmaitych mediach i gatunkach, w obliczu przyszłych zmian klimatycznych oraz ich ekonomicznych, społecznych i politycznych konsekwencji oraz naukowych uwarunkowań. Podejście to ściśle wiąże się z dominującymi dziś w klimatologii poglądami, iż przetrwanie w przyszłości uzależnione będzie od adaptacji i konektywności w lokalnych wspólnotach. Pod tym względem projekt opiera się na założeniu, że praca na rzecz przyszłego przetrwania zależy od indywidualnych i zbiorowych zdolności wyobrażania sobie nie tylko prawdopodobnych konsekwencji wydarzeń rozgrywających się dziś, ale także możliwych alternatyw, niekoniecznie związanych dominującymi ideologiami i procedurami usankcjonowanymi przez eksperymentalną naukę.

Główna hipoteza projektu głosi, że nadchodzące przyszłości odnaleźć można w trzech powiązanych imaginariach, które oddziałują na pisane dziś fabulacje spekulatywne: a) mikrobiotyczne symbiozy, b) biotyczne, abiotyczne i technologiczne asamblaże o globalnym zasięgu, nawiązujące do hipotezy Gai, c) kolonizacja kosmosu i poszukiwanie światów możliwych do zasiedlenia. Imaginaria te, zakorzenione w kontrkulturze lat sześćdziesiątych XX wieku, dziś, w obliczu zmian klimatycznych, zyskują ponownie widzialność i znaczenie kulturowe. Zgodnie z tą hipotezą projekt skupia się na strategiach przetrwania w fabulacjach spekulatywnych pierwszych dwóch dekad XXI wieku. Skupiając się na różnych skalach, od mikro, przez planetarną, po kosmiczną, projekt wprowadza pojęcie nieskalowalnych strategii przetrwania, by podkreślić ich przygodny i emergentny charakter oraz ograniczone zastosowanie w lokalnych kontekstach.